

Plch lesní a jeho neobvyklá návštěva domácnosti

Drobní savci, zvláště pak hlodavci (Rodentia), jsou od nepaměti mnohdy pravidelnými a často nezvanými hosty nebo spolubydlíci v lidských příbytcích. Širokou veřejnost v okolí bydlišť jistě nepřekvapí přítomnost dnes již výhradně synantropních druhů, jako je potkan (*Rattus norvegicus*) nebo myš domácí (*Mus musculus*). Majitelé venkovských hospodářských objektů se v podzimním nebo zimním období jistě setkali i s nějakým druhem myšice (rod *Apodemus*), které bývají mylně zaměňovány právě s myši domácí. Ve výčtu čeledi myšovitých (Muridae) nelze opomenout ani krysu obecnou (*R. rattus*), vyskytující se však u nás pravidelně pouze v severozápadních Čechách. Méně známé je pronikání do lidských obydlí u některých zástupců čeledi plchovitých (Gliridae).

Z této čeledi bylo popsáno hemisynantropní (příležitostné, sezonní) chování u našeho největšího zástupce plcha velkého (*Glis glis*), který rád obývá podkroví osamělých stavení a chat v blízkosti listnatých nebo smíšených lesů. Naproti tomu u plšíka lískového (*Muscardinus avellanus*) není díky jeho biotopovým preferencím dostatek podobných informací. Hemisynantropní chování bylo zjištěno u našeho nejzajímavějšího plcha zahradního (*Eliomys quercinus*), stejně tak u podobného, ale zoogeograficky odlišně rozšířeného plcha lesního (*Dryomys nitedula*). Příkladem z databáze zoologa M. Anděry z Národního muzea v Praze může být plch lesní zjištěný M. Novákem na chatě v Hostýnských vrších nebo záznam D. Horala z chaty v Bílých Karpatech. Podobný nálezy z lovecké chaty a hotelu ve vrcholových partiích Beskyd uvádí také V. Mikeš. Všechny druhy našich plchů s oblibou vyhledávají pro stavbu svých hnízd ptačí budky, v případě volby lidských příbytků je však společným prvkem osídlení klidných, méně využívaných částí objektů, jako bývají půdní prostory, střešní izolace, případně kůlny, seníky, posedy aj. Plší

totiž patří mezi velmi plachá a obezřetná zvířata s převážně noční aktivitou a úzkým domovským okrskem. Vzhledem k výše zmíněným faktům mne proto překvapila událost, která se odehrála v klimaticky velmi horkém srpnu 2015 v našem domě nedaleko města Bílovce (okres Nový Jičín) při okraji dubohabrového lesa s množstvím křovin v Oderských vrších v nadmořské výšce 312 m.

V tropické noci ze dne 14. na 15. srpna (venkovní teplota neklesla pod 20 °C) byla dokořán otevřená okna, proto jsem ráno nevěnoval velkou pozornost několika spadlým předmětům, které jsem našel na podlaze. Při úklidu jsem si všiml pouze drobné skvrny připomínající trus. Po následující opět velmi teplé noci se situace ráno opakovala nejen v koupelně, ale i v sousedních místnostech. Na parapetech všech oken v přízemí domu ve výšce 100–120 cm jsem opět našel stopy po trusu, shozené předměty a v kuchyni ohlodané oříšky v bílé čokoládě. Záhadou byla ztráta dvou krajek svazujících závěsy a také absence trusu na podlaze o přibližné rozloze 51 m². Vzhledem k zmíněnému faktu, že se dům nachází při okraji dubohabrového lesa,

jsou u nás v závěru kalendářního roku pravidelnými hosty myšice několika druhů. Proto jsem na parapet nalíčil živolovnou past v domnění, že opět půjde o myšici, která se dostala dovnitř otevřeným oknem.

O to větší bylo překvapení, které se odehrálo ještě též večer. Kolem půl desáté jsem zpozoroval v kuchyni na polici drobného živočicha. Po mém přiblížení ihned skočil do blízkého květináče o průměru 15 cm s dračincem (*Dracaena* sp.) vysokým 31 cm. Přesto jsem stačil rozpoznat základní rysy plcha lesního (obr. 1 a 3). Z parapetu jsem odstranil past a při tlumeném světle jsem plcha pozoroval. Velmi rychle a obratně se pohyboval především po vyvýšených místech, zvláště po garnýžích, okenních a dveřních rámech a závěsech, po kterých šplhal ve spirálách a neměl tendenci otevřenými okny místnost opustit. Při jakémkoli neobvyklém zvuku se okamžitě vracel zpět do květináče s dračincem. Z hnízda vylezl přibližně po 10–15 min. od vyrušení a pohyboval se vždy stejným směrem. Během pozorování se nijak hlasově neprojevil. Teprve kolem půl třetí ráno bez vyrušení otevřeným oknem byt opustil.

Druhý den jsem prázdné kulovité hnízdo z krajek a suchých listů dračince o průměru 5 cm (viz obr. 2), umístěné ve výšce 220 cm, opatrně zkontroloval. Nejzajímavější se mi zdá být použití bílých ozdobných krajek jako materiálu na stavbu hnízda, přestože se v přízemí nacházely i jiné pokojové rostliny a další materiál. Navíc krajky zůstaly neporušené a plch je musel sundat ze závěsů.

I přes otevřená okna v následujících dnech a nocích se plch lesní do hnízda v květináči ani do prostor domu již nevrátil.

- 1 Plch lesní (*Dryomys nitedula*) zastižený v rušné domácnosti na okraji dubohabrového lesa v Oderských vrších
- 2 Hnízdo plcha lesního vytvořené v květináči ze suchých listů dračince (*Dracaena* sp.) a krajek. Snímky P. Molitora, pokud není uvedeno jinak
- 3 Plch lesní se u nás vyskytuje hlavně v oblasti Karpat a Jeseníků. Foto M. Anděra

